

Photo by Phil Bendle

Binnen de systematische indeling van het *regnum vegetabile* – het plantenrijk – behoort het geslacht *Pterocarya* tot de orde van de *Juglandales* en daarbinnen tot de familie van de *Juglandaceae*, de nootachtigen. Deze kleine familie omvat slechts vier genera. Naast *Pterocarya*, de vleugelnoot, zijn dat *Juglans*, de walnoot, *Carya*, de hickorynoot en de zeer zeldzame en dus onbekende *Platycarya*, de kegelnoot. Het geslacht *Pterocarya* bestaat uit zes soorten en één hybride-soort met een natuurlijk verspreidingsgebied in de gematigde streken van het noordelijk halfrond, van Klein-Azië tot in Japan. De bekendste species is *Pterocarya fraxinifolia*, de Kaukasische vleugelnoot. De hoofdpersoon hierin is de Chinese vleugelnoot, die dus van oorsprong uit de zuidelijke provincies zoals Yunnan en Gunang komt.

Auteur: Jan P. Mauritz

Pterocarya stenoptera: overal toe te passen waar voldoende ruimte is

De geslachtsnaam bestaat uit twee delen: '*ptero*', wat gevleugeld betekent, en '*carya*', dat andere geslacht binnen de clan, wat slaat op de twee vruchtvlugels aan kleine nootvruchten. De soortnaam '*stenoptera*' betekent '*met smalle vleugels*'. Deze benaming slaat dus niet op de gevleugelde vruchten, maar op de gevleugelde bladspil van het oneven geveerde blad. Tussen de bladstukken van deelblaadjes zitten bij deze makker twee smalle vleugeltjes, wat bijzonder handig en herkenbaar is bij de determinatie van deze schitterende boom. Alle *Pterocarya*'s zijn eenhuizige en eenslachtige bomen van de eerste grootte. Het zijn grote bomen met een zware, breed uitgroeiende en machtige kroon. Deze kroon wordt meestal gevormd door een enorme stam met meerdere lagen, vertakte machtige hoofdtakken en breed spreidende zijtakken. In het natuurlijke verspreidingsgebied zijn het vaak meerstammige en gigantische bomen van de '*Jopper*'-categorie, die vaak breder zijn dan hoog. De Chinese species behoort tot de kleinere typen en wordt 16-22 meter hoog, met een meer opgaande, smallere en ronde kroon. De zware stammen vormen op latere leeftijd ruwige, schitterende grijs gevoerde schors, overlans, dus verticaal. De twijgen zijn in aanvang roodbruin, dicht en zacht behaard, en later groenbruin en kaal. De knoppen zijn langwerpige, enigszins lijkend op devoot gevouwen handen, en roestbruinig van kleur. Vaak zitten er twee knoppen boven elkaar, waarvan de bovenste lang gesteeld is. Het blad is

samengesteld en groot tot zeer groot, 25 tot 45 à 50 cm lang, en oneven geveerd, dus met een topblad, wat in de praktijk vaak ontbreekt. De lange bladspil bezit zes tot twaalf bladstukken met smalle, langwerpige tot lancetvormige zijblaadjes van 6 tot 10 cm lang en 2 tot 4 cm breed. Zoals gezegd ontbreekt het topblad vaak of is dit heel klein. Bijzonder is ook dat de blaadjes niet recht tegenover elkaar aan de bladspil zitten, én dat er smalle vleugels tussen de bladstukken zitten die regelmatig iets verbreed zijn door stompe tanden. De blaadjes bezitten tien tot twaalf paar zijnerfjes, die voor de bladrand afbuigen. Het blad is donkergroen van kleur, de onderzijde lichter met beharing in de nerfoksels en bij de bladvoet. De manlijke bloeiwijze bestaat uit groene katjes van de vrouwkes, 10-15 cm lang. De vruchtkatjes zijn 20 tot 30 à 40 cm lang met een vrucht, en met iets opstaande smalle lancet-vruchtvlugels van ca. 18 mm lang en slechts 5 mm breed en gelijk van kleur. De boom hangt er letterlijk stampvol mee, met die lange gele slierten tegen dat fraaie donkergroene blad. Er bestaat slechts één CV van deze soort: *Pterocarya stenoptera* 'Fern Leaf'. Dit is een kleinere boom dan de soort, maar met schitterend diep ingesneden deelblaadjes, waardoor het blad zijn kenmerkende varenachtige uiterlijk krijgt. De boom doet zijn CV-naam eer aan: varenachtig blad.

Gebruik

Pterocarya stenoptera, vooral de CV, is een

geweldig mooie boom voor toepassing in de openbare ruimte, en kan letterlijk overal gebruikt worden waar hij onder- en bovengronds de ruimte krijgt die hij nodig heeft. Naast zijn geschiktheid voor parken, brede groenstroken, speelplaatsen en begraafplaatsen is het ook een prima straatboom, met een heel plezierige eigenschap: de boom maakt, in tegenstelling tot *P. fraxinifolia*, géén wortelopslag en dat is een zegen voor beheerders.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5123